

Omzendbrief

10 december 2012

Gericht aan de directies van de
Résidentiële voorzieningen voor Opvang,
Behandeling en Begeleiding
van Personen met een Handicap

Vragen naar: Sven Pans
Telefoon: 02 225 85 28
E-mail: sven.pans@vaph.be

Ondersteuning kwetsbare jongvolwassenen met een handicap

Geachte mevrouw
Geachte heer

De problematiek met betrekking tot de doelgroep kwetsbare jongvolwassenen was het voorwerp van een intersectorale denkoefening binnen het beleidsdomein Welzijn, Volksgezondheid en Gezin. Binnen de schoot van het VAPH werd er een Taskforce minderjarigen opgericht. Verscheidene thema's rond minderjarigen werden besproken en leidden tot diverse adviezen en een sectoraal actieplan rond jongvolwassenen. Deze voorstellen werden eveneens geïntegreerd in het Perspectiefplan 2020.

Deze adviezen hebben onder andere geleid tot het Besluit van de Vlaamse Regering houdende vaststelling van maatregelen ter ondersteuning van kwetsbare jongvolwassen personen met een handicap. Met dit besluit wordt in bepaalde gevallen opname vanaf 16 jaar in een voorziening voor meerderjarigen en ondersteuning tot 25 jaar door een voorziening voor minderjarigen mogelijk gemaakt. Het uitgangspunt voor deze maatregelen is de continuïteit van ondersteuning te garanderen voor jongeren en hun directe omgeving bij de overstap van hun schoolloopbaan of bij de overstap van hun ondersteuning als niet-schoollaag naar hun verdere leven. Deze ondersteuning staat in het

teken van het vrijwaren van de kwaliteit van hun bestaan, rekening houdend met de evoluerende toekomstplannen en -mogelijkheden van de jongvolwassene met een handicap.

Met deze omzendbrief wensen wij u op de hoogte te brengen van de diverse bepalingen van dit besluit.

Huidige regelgeving

De huidige regelgeving bepaalt dat de voorzieningen voor minderjarigen personen opnemen tot de leeftijd van 21 jaar. De voorzieningen voor meerderjarigen mogen personen opnemen vanaf de leeftijd van 18 jaar. In de praktijk merken we dat deze opdeling soms problemen oplevert.

1.1 Opname tot de leeftijdsgrens van 21 jaar

De leeftijdsgrens van 21 jaar voor de minderjarigenvoorzieningen levert een probleem op voor de jongvolwassenen waarvoor niet onmiddellijk een plaats kan gevonden worden binnen de meerderjarigenvoorzieningen, of waarvoor geen aanbod voorzien is. Een tijdelijke verlenging van het verblijf in de minderjarigenvoorziening kan voor de eerste categorie een oplossing zijn. Dit verlengde verblijf wordt echter beperkt tot de jongeren met een zware zorgbehoefte, die moeilijk terug thuis kunnen opgevangen worden. Voor de jongvolwassenen die niet in aanmerking komen voor ondersteuning door een meerderjarigenvoorziening erkend en gesubsidieerd door het VAPH, of die voorlopig geen gebruik wensen te maken van die ondersteuning, kan een vervolgondersteuning door de minderjarigenvoorziening er toe bijdragen deze jongeren op de goede weg te zetten om een zelfstandig bestaan uit te bouwen. Binnen de huidige reglementering is dit echter beperkt tot 21 jaar, wat onvoldoende blijkt te zijn. Een aantal van hen slaagt er niet in om op eigen kracht een zelfstandig bestaan uit te bouwen, vindt niet de weg naar andere ondersteuningsvormen, en komt terecht in psychiatrie, thuislozenzorg of eventueel terug een VAPH-voorziening, met meervoudige problemen. Met dit besluit wordt het mogelijk de ondersteuning die voorzieningen in een aantal gevallen in de praktijk reeds verderzetten, ook te subsidiëren. Het is niet de bedoeling dat dit courante praktijk wordt. Op deze manier willen we echter wel voorkomen dat jongvolwassenen waarvoor ondersteuning absoluut noodzakelijk is en die ondanks intensieve bemiddelingspogingen niet kunnen doorstromen naar de meerderjarigenzorg, door de minderjarigenvoorziening noodgedwongen moeten losgelaten worden.

Ondersteuning tot en met 25 jaar in voorzieningen voor minderjarigen

1.1.1 Laagfrequente mobiele begeleiding

Voor wie?

Jongvolwassenen die in een minderjarigenvoorziening of een observatiecentrum verblijven en de leeftijd van 21 jaar hebben bereikt kunnen verder mobiel ondersteund worden door een minderjarigenvoorziening tot en met de leeftijd van 25 jaar indien:

- de jongvolwassene niet in aanmerking komt voor opvang door een meerderjarigenvoorziening of
- de jongvolwassene in aanmerking komt voor opvang door een meerderjarigenvoorziening, maar er op korte termijn geen gebruik van maakt

Deze mobiele ondersteuning heeft als doel om het netwerk van de jongvolwassene te versterken om zo'n groot mogelijke autonomie en zelfzorg na te streven en een zo inclusief mogelijke opvang. Daarnaast kan deze dienen om de begeleide doorstroom te voorzien naar diensten en voorzieningen binnen het algemeen welzijnswerk, of naar een voorziening of dienst die erkend en gesubsidieerd is door het Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap.

Welke stappen moet u hiervoor zetten?

PEC-beslissing

De jongvolwassene dient aan te tonen dat hij/zij in het verleden verbleven heeft in een internaat, semi-internaat of OBC. Aangezien deze gegevens door het VAPH controleerbaar zijn, moeten er geen extra stappen ondernomen worden.

Erkenningen

De mobiele begeleiding aan deze groep kwetsbare jongvolwassenen wordt erkend en gesubsidieerd volgens de methodiek heroverweging. Daarbij zetten voorzieningen een deel van hun capaciteit om in ambulante begeleidingen, en sluiten hieromtrent een convenant af met het VAPH.

Voorzieningen die reeds een convenant heroverweging hebben vanuit de bestaande regelgeving dienen geen nieuwe convenant voor mobiele begeleiding aan te vragen. Eventueel dient er wel een aanpassing m.b.t. het aantal om te zetten plaatsen te gebeuren. Zij kunnen met de bestaande convenant vanaf nu ook begeleidingen organiseren in het kader van de mobiele vervolgondersteuning. De overige richtlijnen blijven uiteraard gelden. Stapsgewijs zullen we aan de voorzieningen een meer aangepaste convenant overmaken met een betere inhoudelijke omschrijving.

Voorzieningen die nog geen erkenning hebben voor het realiseren van ambulante begeleidingen via een convenant heroverweging dienen hiervoor een aanvraag te doen bij de dienst Erkenningen. Het aanvraagformulier voor reconversie naar ambulante begeleidingen is te vinden op de VAPH-website en dient te worden verzonden naar erkenningen@vaph.be

Zorgregie

Een rechtstreekse overgang van internaat en semi-internaat naar ambulante begeleiding binnen dezelfde voorziening kan zonder het stellen van een zorgvraag. Hiertoe kan in de CRZ gebruik gemaakt worden van de procedure: 'nieuwe begeleidingsovereenkomst aanmaken op basis van bestaande begeleidingsovereenkomst'.

Voor hen die na het afsluiten van de begeleidingsovereenkomst toch terug beroep wensen te doen op vervolfbegeleiding, dient er wel een zorgvraag gesteld te worden indien de aangeboden begeleiding de frequentie, intensiteit en duur om te voldoen aan de criteria van rechtstreeks toegankelijke hulpverlening overstijgt. Bij het registreren van de zorgvraag dient een voorkeurvoorziening aangeduid te worden. Deze jongvolwassenen kunnen opgenomen worden via de procedure zonder melden open plaatsen. De voorziening kan bij het aanmaken van de kandidatenlijst best gebruik maken van de filter m.b.t. leeftijd zodat de kandidatenlijst enkel de jongvolwassenen bevat die een vraag stellen naar vervolgondersteuning.

Voorzieningen die een aanbod vervolgondersteuning wensen uit te bouwen, doen dit in nauw overleg met de partners binnen het ROG, zodat de partners in de regio zicht hebben op het beschikbare aanbod. Een aanvraag voor wijziging van erkenning dient ook gestoffeerd te worden met een advies van het ROG.

Clientenregistratie (cr)

Zodra uw erkenning goedgekeurd is, zal u hiervoor ook de gepaste service toegevoegd krijgen, tenzij u reeds hierover beschikte in kader van een reeds bestaande convenant heroverweging. De dienst erkenningen zal u hiervoor een communicatie bezorgen zodra dit in orde is, met bijhorende richtlijnen met betrekking tot gebruikersnaam en wachtwoord. Bedoeling is dat u hierin alle begeleidingsovereenkomsten met betrekking tot de ambulante begeleidingen registreert.

Voor voorzieningen die reeds een bestaand en nog geldend convenant heroverweging hebben, kan dit geregistreerd worden conform de bestaande service. In de registratie wordt geen onderscheid gemaakt tussen beide. Een begeleidingsovereenkomst dient aangemaakt te worden vanaf het eerste rechtstreekse contact met de jongere en dit ten laatste 30 dagen na dit eerste contact. De begeleidingsovereenkomst heeft als einddatum de datum na de dag van het laatste contact met de jongere.

1.1.2 Residentiële opvang

Voor wie?

Daarnaast mogen de minderjarigenvoorzieningen de jongvolwassenen verder ondersteuning bieden binnen het OBC, internaat of semi-internaat tot en met de leeftijd van vijftientig jaar (tot en met de dag voor de persoon 26 jaar wordt). Indien deze jongvolwassenen verder willen opgenomen worden in het internaat, dienen ze wel te beschikken over een beslissing tot toewijzing voor het ondersteuningsveld Z80 of Z85 (tehuis niet-werkenden bezigheid of nursing) van het VAPH, tenzij de opname in het internaat tot doel heeft om de schoolloopbaan af te ronden.

Welke stappen moet u hiervoor zetten?

Op dit moment zijn jongeren tot en met de dag vóór hun 21ste verjaardag (dus tot en met hun 20ste levensjaar) subsidiabel binnen de afdeling internaat/semi-internaat of OBC.

Om dit probleem op te lossen en dus problemen met betrekking tot de kostenstatenverwerking te voorkomen wensen wij volgende richtlijnen mee te geven:

Internaat: Indien er een beslissing tot toewijzing ondersteuningsveld Z80 of Z85 is, dient er via het A001 formulier een verlenging van de beslissing tot internaat te worden aangevraagd aan de Provinciale Afdeling (PA).

Indien er geen ticket Z80 of 85 is, dient men a) ofwel eerst een vraag tehuis niet-werkenden te stellen aan de PA om zo een ticket te bekomen of b) aan te tonen dat de opname in het internaat het doel heeft om de schoolloopbaan af te ronden. Dit laatste kan via een schoolattest dat samen met het A001 formulier aan de PA wordt bezorgd zodat het verblijf kan verlengd worden tot de schoolloopbaan is afgerond.

Semi-internaat: De voorkeur gaat hier naar ondersteuning via laagfrequente mobiele vervolfbegeleiding. Voor jongeren die toch verder willen ondersteund worden in het semi-internaat, dient er een verlenging te worden aangevraagd via het A001 formulier met bijhorende motivering.

OBC: De voorkeur gaat hier naar ondersteuning via laagfrequente mobiele vervolgondersteuning. Verder verblijf vanaf 21 jaar wordt enkel toegestaan indien het traject binnen het OBC nog niet is afgerond (= minder dan 36 maanden) . Daarnaast moet er een nood zijn aan ondersteuning door een meerderjarigenvoorziening (binnen de diensten van

het VAPH of ruimer) en aangetoond worden dat men geen plaats vindt. Hiervoor dienen de nodige documenten ter motivering worden bezorgd aan de PA samen met het A001 formulier.

1.2 Opname vanaf 16 jaar

Sommige jongvolwassenen hebben een specifieke ondersteuningsnood die niet of niet voldoende door een minderjarigenvoorziening kan worden ingevuld, of waarbij het omwille van hun leeftijd (16 à 17 jaar) nog weinig zin heeft om een kortlopend traject op te zetten binnen de minderjarigenzorg. Meestal gaat het om jongeren met een verstandelijke handicap in combinatie met ernstige gedragsstoornissen. Voor deze categorie van jongvolwassenen kan een vervroegde opname in een meerderjarigenvoorziening een oplossing bieden. De leeftijdsgrens van 18 jaar kan dan in die bepaalde gevallen worden teruggebracht naar 16 jaar.

In het besluit is voorzien dat elke jongvolwassene, met zowel

- a) een beslissing tot toewijzing ondersteuningsveld Z25 (semi-internaat), Z30 (internaat) of Z35 (OBC) en
- b) een ernstige of diep verstandelijke handicap of een lichte of matig verstandelijke handicap een beroep kan doen op de ondersteuningsvelden Z80 en Z85 (tehuis niet-werkenden bezigheid of nursing) vanaf de leeftijd van 16 jaar.
Meerderjarigenvoorzieningen mogen deze jongvolwassenen dus opnemen vanaf de leeftijd van 16 jaar mits er een PEC-beslissing Z80 of Z85 bekomen werd.

Met vriendelijke groeten

Laurent Bursens
Administrateur-generaal